

 νέο φροντιστήριο	ΜΑΘΗΜΑ - ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΗ ΥΛΗ		ΙΣΤΟΡΙΑ
	ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ	Παπαϊωάννου Ελένη	
	ΤΜΗΜΑ	Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ Θ3,4,5	
	ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ		
	ΔΙΑΡΚΕΙΑ		

ΟΜΑΔΑ ΠΡΩΤΗ

ΘΕΜΑ Α1

Να δώσετε το περιεχόμενο των όρων:

- α « Μακεδονική Επιτροπή»
- β. «Μικτή Επιτροπή Ανταλλαγής»
- γ. «Συνθήκη των Σεβρών »

Μονάδες 12

ΘΕΜΑ Α2

Να αντιστοιχήσετε τους πρόσφυγες της στήλης Α με τους τόπους (προσωρινής ή μόνιμης) εγκατάστασής τους κατά την Οθωνική περίοδο της στήλης Β.

ΣΤΗΛΗ Α΄

Πρόσφυγες

Καρυστίοι
Υδραίοι
Μανιάτες
Ψαριανοί
Μακεδόνες
Κρήτες
Σουλιώτες
Ηπειρώτες
Κάσιοι
Χίοι

ΣΤΗΛΗ Β΄

Τόποι εγκατάστασης

1.Μήλος
2.Αντίρριο
3.Αμοργός
4.δεξιός τομές Πειραιά
5.Πειραιάς
6.Ναύπακτος
7.Ερέτρια
8.Οθωνούπολη Ευβοίας
9.Αταλάντη Φθιώτιδας
10.Πεταλίδι Μεσσηνίας

Μονάδες 10

ΘΕΜΑ Α3

Ποια προβλήματα αντιμετώπισαν οι πρόσφυγες κατά το πρώτο διάστημα της παραμονής τους στην Ελλάδα μετά τη Μικρασιατική Καταστροφή;

Μονάδες 13

ΘΕΜΑ Α4

Να αναφέρετε: α. τα μέσα τα οποία διέθεσε το ελληνικό κράτος στην Επιτροπή Αποκαταστάσεως Προσφύγων (μονάδες 7). β. Την προτεραιότητα που δόθηκε στην εγκατάσταση των προσφύγων στη Μακεδονία και τη Δυτική Θράκη (μονάδες 8).

Μονάδες 15

ΟΜΑΔΑ ΔΕΥΤΕΡΗ

ΘΕΜΑ Β1

Με βάση τα στοιχεία που θα αντλήσετε από τα πιο πάνω παραθέματα και το σχολικό εγχειρίδιο, να απαντήσετε στα εξής ερωτήματα:

α) Πώς εμφανίζεται στο πολιτικό πεδίο η κρίση στις σχέσεις αυτοχθόνων και ετεροχθόνων; (μονάδες 13)

β) Πώς επιλύθηκε η αντιδικία αυτοχθόνων-ετεροχθόνων σχετικά με τη στελέχωση του δημοσίου; (μονάδες 12)

Κείμενο Ι

Η κρίση στις σχέσεις αυτοχθόνων και ετεροχθόνων

Στα 1844 (...) για πρώτη φορά περιγράφονται με κάποια ακρίβεια τα διακυβευόμενα. Στο τρίτο άρθρο του Συντάγματος (...) επρόκειτο πάλι για τον καθορισμό των ιδιοτήτων του Έλληνα πολίτη, που όμως τώρα, στη συζήτηση, συγγεόταν με τον ορισμό των προσόντων του Έλληνα δημοσίου υπαλλήλου. Η σύγχυση υπαινίσσεται το κύριο πρακτικό όφελος που έμοιαζε να έχει για πολλούς ο τίτλος του πολίτη. Το θέμα ήταν να αποδειχθεί σε ποιους χρωστούσε το ελληνικό κράτος μια θέση στη δημοσιούπαλληλία.

Στη συζήτηση ο άξονας αναφοράς είναι κοινός για όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη: είναι το 1821, που οι μεν ετεροχθονιστές εξαίρουν ως επανάσταση όλης της

ελληνικής φυλής, απέναντι στην οποία η Ελλάδα έχει αναλάβει ορισμένες δεσμεύσεις. Ενώ οι αυτοχθονιστές επιμένουν στα πράγματα (...). Γι' αυτούς δεν ενδιαφέρον οι αρχικές προθέσεις, αλλά το γεγονός ότι η επανάσταση εντοπίστηκε έτσι κι αλλιώς στον ελλαδικό χώρο, και συνεπώς η ίδια η ύπαρξη του κράτους οφειλόταν στις υπηρεσίες των κατοίκων αυτού του χώρου. Και ενώ οι πρώτοι είχαν την άνεση να κινηθούν στα λίγο ή πολύ γνωστά πλαίσια της επαναστατικής συνθηματολογίας, η επιχειρηματολογία των δεύτερων αποτελούσε ακριβώς παρέκκλιση από την αναδρομική αυτή ομοψυχία.

Ελλη Σκοπετέα, Το «Πρότυπο Βασίλειο» και η Μεγάλη Ιδέα, Αθήνα 1988, σσ. 51-52.

Κείμενο II

Τελικά, όπως συνέβη και με άλλα θέματα, η λύση του προβλήματος αυτού αντιπροσώπευε συμβιβασμό ανάμεσα στις θέσεις των μετριοπαθών και των ακραίων φιλελεύθερων. Μολονότι οι αυτόχθονες πέτυχαν να περιορίσουν τον ορισμό της ελληνικής ιθαγένειας, ο Μαυροκορδάτος κατόρθωσε να μην ενταχθεί ο προσδιορισμός αυτός στο Σύνταγμα αλλά σε ειδική κατηγορία νόμων, στα «Ψηφίσματα». Επίσης, πέτυχε, σε συνεργασία με τον Κωλέττη, να αλλοιώσει το μέτρο με μια σειρά από επεξηγήσεις, που στο σύνολό τους διεύρυναν τον προσδιορισμό του αυτόχθονος. Έτσι στους αυτόχθονες συμπεριλαμβάνονταν, εκτός από τους κατοίκους των περιοχών που είχαν αποτελέσει το ελληνικό βασίλειο το 1832, όλοι όσοι είχαν λάβει μέρος σε επαναστατικές ενέργειες σε οποιοδήποτε μέρος της οθωμανικής αυτοκρατορίας και είχαν εγκατασταθεί μόνιμα στην Ελλάδα ως το 1827. Επίσης, αν και αποκλείονταν από τις δημόσιες υπηρεσίες όσοι δε συμπεριλαμβάνονταν στις παραπάνω κατηγορίες, εξαιρούνταν εκείνοι που υπηρετούσαν στο στρατό, στο ναυτικό, στην προξενική υπηρεσία και στην εκπαίδευση. Τέλος από εκείνους που είχαν εγκατασταθεί στην Ελλάδα μετά το 1827 μπορούσαν να διορισθούν σε δημόσια υπηρεσία μετά από δύο χρόνια όσοι είχαν εγκατασταθεί ανάμεσα στα 1827-1833, μετά τρία χρόνια όσοι είχαν εγκατασταθεί ανάμεσα στα 1833-1837 και μετά από τέσσερα χρόνια όσοι είχαν εγκατασταθεί ανάμεσα στα 1837-1843.

Ιστορία του Ελληνικού Έθνους, Τόμος ΙΓ', Εκδοτική Αθηνών

ΘΕΜΑ Β2

Αξιοποιώντας τις ιστορικές σας γνώσεις και αντλώντας στοιχεία από τα παρακάτω κείμενα, να αναφέρετε: α) τις αντιδράσεις που υπήρξαν στο εσωτερικό και τις βλέψεις που εξυπηρετήθηκαν από την υπογραφή της Σύμβασης της Λοζάνης η οποία ρύθμιζε την ανταλλαγή των πληθυσμών μεταξύ Ελλάδας και Τουρκίας Μονάδες 12 β) τις αντιδράσεις των προσφύγων στις ελληνοτουρκικές συμφωνίες του 1930. Μονάδες 13

ΚΕΙΜΕΝΟ Α

Ο νέος συσχετισμός δυνάμεων που διαμορφώθηκε με τη Συνθήκη της Λοζάνης είχε δύο βασικούς άξονες. Επισημοποίησε ένα νέο τουρκικό κράτος το οποίο από πλευράς πληθυσμού και εδαφικής έκτασης υπερείχε του ελληνικού, αφού ο πληθυσμός της Τουρκίας ήταν δύο φορές περισσότερος και η εδαφική της έκταση ήταν σχεδόν έξι φορές μεγαλύτερη. Από την άλλη πλευρά, έθεσε τις προϋποθέσεις για τη μετεξέλιξη της Ελλάδας σε ένα εθνικά ομοιογενές κράτος μοναδικό στο είδος του στη Βαλκανική χερσόνησο κατά το Μεσοπόλεμο. Η εθνική αυτή ομοιογένεια επιτεύχθηκε χάρη στις διαπραγματευτικές ικανότητες και τη διορατικότητα του Ελευθερίου Βενιζέλου, ο οποίος κατάφερε μέσα από την καταστροφική για το ελληνικό έθνος εμπειρία στη Μικρασία να εξασφαλίσει για την Ελλάδα αφ' ενός ασφαλή σύνορα με την τοποθέτηση στις παραμεθόριες περιοχές του δυναμικού μικρασιατικού Ελληνισμού και αφ' ετέρου την απομάκρυνση του τουρκομουσουλμανικού στοιχείου. Η εξέλιξη αυτή οφείλονταν, σε μεγάλο βαθμό, στην υποχρεωτική ανταλλαγή των ελληνοτουρκικών πληθυσμών η οποία επιτεύχθηκε με τη Σύμβαση Βενιζέλου-Ισμέτ (Ινονού) στις 30 Ιανουαρίου 1923 στο πλαίσιο της Συνδιάσκεψης της Λοζάνης. [...] Μετά τη δοκιμασία της αιματηρής και καταστροφικής μικρασιατικής αναμέτρησης τόσο ο ελληνικός όσο και ο τουρκικός λαός απαιτούσαν από τις κυβερνήσεις τους να ασχοληθούν με τα επείγοντα και πολυάριθμα εσωτερικά προβλήματα, με αποτέλεσμα οι ρεβανσιστικές τάσεις (π.χ. του Θεόδωρου Πάγκαλου το 1925-26) να μη συγκινούν παρά μόνο μια μερίδα του προσφυγικού πληθυσμού.

Αλέξης Αλεξανδρής, Οι ελληνοτουρκικές σχέσεις 1923-1930, στον τόμο: Ελευθέριος Βενιζέλος 1864-1936. Η μεγάλη πορεία – Από το ανάθεμα στην αποθέωση (Ε. Ιστορικά), εκδ. Τεγόπουλος, σσ. 147-152

Ρεβανσισμός: η πολιτική του κράτους που αποσκοπεί στην επανάκτηση περιοχών του που έχουν χαθεί ή προσαρτηθεί σε άλλα κράτη, κυρίως μετά από πολεμική ήττα

ΚΕΙΜΕΝΟ Β

Ο Ελευθέριος Βενιζέλος αντιλαμβανόμενος το αδιέξοδο και έχοντας προκρίνει ως στόχο της εξωτερικής πολιτικής του την ελληνοτουρκική προσέγγιση, υπέγραψε τον Ιούνιο του 1930 στην Άγκυρα Σύμφωνο Φιλίας και συμψηφισμό των εκατέρωθεν εγκαταλειφθεισών περιουσιών. Με τη συμφωνία αυτή ολοκληρώθηκε η ανταλλαγή πληθυσμών και οι εγκαταλειμμένες περιουσίες περιέρχονταν νόμιμα στην απόλυτη κυριότητα των δύο κυβερνήσεων. Με αυτόν τον τρόπο, η κατά πολύ μεγαλύτερη χριστιανική περιουσία στην Τουρκία εξισώθηκε με την αντίστοιχη μουσουλμανική στην Ελλάδα και η Τουρκία απαλλάχθηκε από την υποχρέωση να καταβάλει αποζημίωση. Το γεγονός αυτό

προκάλεσε θύελλα αντιδράσεων και είχε ως αποτέλεσμα την απομάκρυνση προσφυγικών ψήφων από το Κόμμα των Φιλελευθέρων.

Νίκος Ανδριώτης, Ιστορία του Νέου ελληνισμού, κεφ. 2, «Οι πρόσφυγες», εκδ. Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα 2003, σελ. 84

ΚΕΙΜΕΝΟ Γ

Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι η σύμβαση του 1930 συνεπαγόταν θυσία εκ μέρους της Ελλάδας. Η οικονομική ανθρωπότητα των Ελλήνων της Τουρκίας και ο υπέρμετρος αριθμός τους θα απέδιδαν συντριπτικό ενεργητικό υπέρ της Ελλάδας αν είχε γίνει εκτίμηση των περιουσιών που είχαν εγκαταλειφθεί από τους ανταλλάξιμους. [...] Ο συμψηφισμός τον οποίο απαίτησαν οι Τούρκοι θεωρήθηκε από τον Βενιζέλο απαραίτητη θυσία, προκειμένου να εξομαλυνθούν οι σχέσεις ανάμεσα στις δύο χώρες. Όπως σημειώνει η Αναστασιάδου, τον Βενιζέλο ενδιέφερε κυρίως ο εδαφικός διακανονισμός, όπως προέκυψε από τη Συνθήκη της Λοζάνης, ενώ τους Τούρκους διαπραγματευτές να μην αναλάβουν το βάρος ενός μεγάλου χρέους.

Θάνος Βερέμης, Ο Ελευθέριος πίσω από τον Βενιζέλο, σειρά «Ηγέτες», ειδική έκδοση της εφημ. Η Καθημερινή, Αθήνα 2014, σελ. 114